

z dnia 19 października 2021 r.
Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY SIEDLCE**

z dnia 2021 r.

w sprawie uchwalenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Siedlce na lata 2021- 2026.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249) Rada Gminy Siedlce uchwala, co następuje:

§ 1.

Uchwala się Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Siedlce na lata 2021 - 2026, w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2.

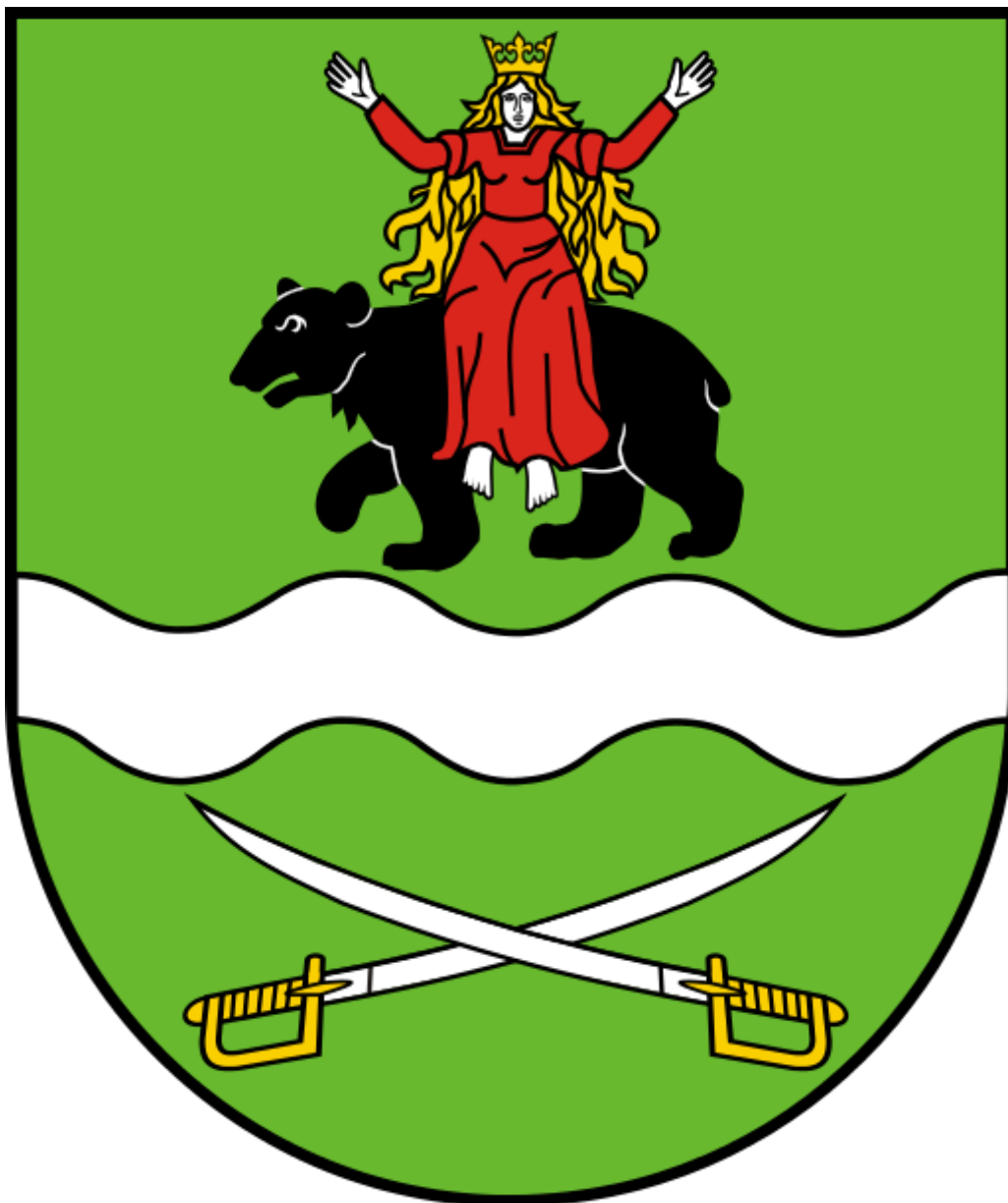
Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Siedlce.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Andrzej Rymuza

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE SIEDLCE
NA LATA 2021 - 2026**

Siedlce 2021

Spis treści

I.	Wstęp	3
II.	Podstawy prawne	4
III.	Przemoc w rodzinie – charakterystyka zjawiska	4 - 8
1.	Rodzaje i formy przemocy.....	4
2.	Cykle przemocy w rodzinie.....	5
3.	Zespół stresu pourazowego.....	6
4.	Podstawowe reguły stosowane w sytuacjach kryzysowych.....	7
5.	Skutki przemocy w rodzinie.....	7
6.	Zasady udzielania pomocy.....	8
IV.	Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Siedlce	8
V.	Cele i działania programu	11
VI.	Adresaci programu	13
VII.	Realizatorzy programu	13
VIII.	Finansowanie realizacji programu	13
IX.	Monitoring realizacji programu	13
X.	Wnioski.....	13 - 14

I. WSTĘP

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przepis art. 33 Konstytucji wskazuje, że kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, zaś zgodnie z art. 72 Konstytucji, Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem państwa jest zatem ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zadanie to obejmuje opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, prowadzenie poradnictwa i interwencji, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia oraz tworzenie zespołów interdyscyplinarnych. Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie ma na celu pomoc osobom i rodzinom w przezwyciężaniu ich problemów związanych z przemocą w rodzinie, poprzez zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska.

Przemocą w rodzinie określane jest każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkom/członkowi rodziny naruszające godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń, czy zabójstw.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w dysfunkcyjnych środowiskach. Tymczasem, jak wynika z obserwacji przedstawicieli służb interweniujących w ramach procedury „Niebieskie Karty”, dotyczy ona rodzin o różnym statusie materialnym i społecznym.

II. PODSTAWY PRAWNE

Podstawę do opracowania i realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie stanowią:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021., poz. 1249),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn.zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r., poz. 1119),
- ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r., poz. 1372).
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021,
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2025,
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2021 – 2025.

III. PRZEMOC W RODZINIE – CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA

Przemoc domowa jest jedną z najistotniejszych kwestii społecznych w Polsce. To zjawisko ukryte i zatajane, a jednocześnie występujące we wszystkich środowiskach i warstwach społecznych, niezależnie od wykształcenia czy statusu materialnego.

Z uwagi na wstydlivość problemu i niechęć mówienia o nim, pomimo problemu społecznego o poważnych rozmiarach, statystyki określają ją tylko w pewnym stopniu. Wiele przypadków nie widzi światła dziennego, a informacje liczbowe przedstawiane są w raportach policyjnych, sądowych, medycznych oraz w ogólnopolskich badaniach populacyjnych.

1. Rodzaje i formy przemocy (definicje ze źródeł ogólnodostępnych).

- **Przemoc fizyczna:** cechuje bezpośrednie działanie z użyciem siły, a rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie, czy inne obrażenia ciała, czasem przytrzymywanie, duszenie, szczypanie, policzkowanie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielenie koniecznej pomocy itp.
- **Przemoc psychiczna:** prowadzi do zniszczenia pozytywnego obrazu drugiej osoby - sprawca wykorzystuje tu znane mechanizmy psychologiczne, np. wyśmiewanie, poniżanie upokarzanie, zawstydzenie, narzucenie własnych poglądów, ciągle krytykowanie, kontrolowanie, ograniczenie kontaktów z innymi ludźmi, stosowanie gróźb, szantażowanie itp. W efekcie u ofiar może wystąpić nerwowość, zaburzenia snu, bóle głowy stałe poczucie winy, strach a nawet depresja, która w rezultacie może doprowadzić do samobójstwa.

- **Przemoc seksualna:** wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, ośmieszanie zachowań seksualnych itp.
- **Przemoc ekonomiczna:** jest pewną formą, która prowadzi do całkowitego uzależnienia finansowego od sprawcy. Wyraża się np. w odbieraniu członkom rodziny zarobionych pieniędzy, rent czy emerytur lub też w uniemożliwianiu im podjęcia pracy, aby uzależnić ich od siebie (jeżeli np. sprawca dysponuje pieniędzmi), bądź nie dopuścić by się usamodzielnili (wtedy ofiary mogą się uwolnić, uciec np. żona od męża alkoholika).
- **Zaniedbanie:** jest jedną z form przemocy, która ma znaczny wpływ na funkcjonowanie rodziny. Dotyka bowiem przede wszystkim dzieci jak i osób starszych i prowadzi do dysfunkcyjności rodziny. Ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb dziecka zarówno fizycznych jak i emocjonalnych osłabia jego rozwój. Objawami tego zaniedbania jest głód, niedożywienie, które w rezultacie mogą doprowadzić do licznych chorób m.in., anemii. Brak zainteresowania nie może pozostać bez negatywnego wpływu na rozwój emocjonalny dziecka.

2. Cykle przemocy w rodzinie.

Związki, w których mamy do czynienia z przemocą charakteryzuje pewien powtarzalny typ relacji, trzy fazy powtarzającego się cyklu. Ponieważ znacznie częściej (ok. dziesięciokrotnie) ofiarami przemocy domowej są kobiety, roli ofiary zwykło się konsekwentnie przypisywać rodzaj żeński. Jest on stosowany w poniżej opisanym cyklu (cyt. „Niebieska linia”). Podobnie oczywiście przebiega proces wzajemnych relacji w układzie, w którym ofiarą jest mężczyzna. Trudno jest w pełni oszacować skalę zjawiska, ponieważ poza lękiem przed zemstą sprawcy ma miejsce również poczucie wstydu, upokorzenia czy ośmieszenia (ostatnie częściej w przypadku mężczyzn).

➤ Faza narastania napięcia.

Partner jest w tej fazie napięty, poirytowany. Drobiazgi wywołują jego złość, często wszczyna awantury, zaczyna częściej pić, sięga po inne używki. Bywa, że poniża partnerkę, prowokuje kłótnie i staje się coraz bardziej niebezpieczny. Przestaje panować nad gniewem. Druga strona stara się zaspokajać oczekiwania sprawcy, stara się go zadowalać, często przeprasza sprawcę. U ofiary mogą się pojawiać różne dolegliwości fizyczne (ból głowy, bezsenność, ból żołądka itp.) jako przejaw rosnącego napięcia. Niekiedy ofiara, podświadomie dążąc „żeby mieć to już za sobą” wywołuje awanturę.

➤ Faza gwałtownej przemocy.

Sprawca wyładowuje się, staje się gwałtowny w reakcjach. Pretekstem eksplozji może stać się mało znaczący drobiazg. Ofiara stara się zrobić wszystko żeby złagodzić sytuację, agresja sprawcy narasta. Przemoc przyjmuje różną postać: pobicie, obelgi, poniżenie itp. Po gwałtownym wybuchu agresji ofiara

jest zazwyczaj w szoku, niekiedy wypiera zdarzenie. Jest przerażona, towarzyszy jej uczucie wstydu, staje się apatyczna, bezradna.

➤ **Faza miodowego miesiąca.**

Po rozładowaniu agresji sprawca zaczyna żałować tego, co zrobił, bywa przestraszony konsekwencjami, obiecuje poprawę. Poszukuje jakiś uzasadnień swoich zachowań, przekonuje o tym, że w podobny sposób nigdy już się nie zachowa. Okazuje ciepło, czułość jest opiekuńczy. Miodowy miesiąc urzeczywistnia się w postaci kwiatów, prezentów, powrotu do klimatu towarzyszącego początkowi znajomości. Sprawca dużo rozmawia z ofiarą również o jego przeżyciach, spędzają ze sobą wiele czasu. Kontakty seksualne są częste i satysfakcjonujące. Ofiara zapomina o złych doznaniach, znów czuje się kochana i zakochana. Odczucie niezwyklej, intensywnej bliskości rozbudza nadzieję, wręcz przekonanie o dobrej przyszłości. Ofiara jest bezkrytyczna, odbiera w tej fazie wrogo jakiejkolwiek informacje z zewnątrz, które mogłyby zburzyć jej miodowy czas. Stopniowo napięcie znów zaczyna narastać. Przemoc ze strony sprawcy jest zazwyczaj w każdym kolejnym cyklu gwałtowniejsza, bardziej drastyczna, natomiast fazy mogą ulegać skracaniu.

3. Zespół stresu pourazowego.

W wyniku doświadczania przemocy szczególnie fizycznej, której zresztą zazwyczaj towarzyszy przemoc psychiczna może dojść do utrwalenia pewnego charakterystycznego typu reakcji, utrudniających rzeczowy kontakt z ofiarą, współpracę z otoczeniem skoncentrowanym na udzielaniu pomocy. Jej zachowania są niekonsekwentne, energia życiowa ulokowana niemal całkowicie w polu przemocy. Pojawia się zjawisko wyuczonej bezradności. W 1980 roku Amerykańskie Towarzystwo Psychiatryczne wprowadziło jednostkę chorobową - **zespół stresu pourazowego PTSD** (post-traumatic stress disorder). Rozpoznawany jest, gdy człowiek uczestniczy w zdarzeniu łączącym się z silnym zagrożeniem bądź śmiercią wywołującym intensywny lęk i poczucie bezradności.

Wyróżnia się trzy grupy symptomów składających się na PTSD:

- **Nawracanie** polega na utrzymującym się odtwarzaniu traumatycznych zdarzeń na różne sposoby, odnawianie ich w świadomości w postaci: natrętnych obrazów, myśli i snów, niekiedy halucynacji, silnej fizjologicznej reakcji na bodźce przypominające różne aspekty zdarzenia.
- **Unikanie** sprowadza się do utrzymującej się tendencji nie doświadczania wszelkich bodźców kojarzących się z traumą i odrętwienia emocjonalnego ujawniającego się w odcinaniu się od myśli, uczuć i czynności przypominających zdarzenie. Przejawem tego symptomu jest także niemożność przypomnienia sobie faktów, spadek chęci do działania, ograniczenie zainteresowań, poczucie obcości, obojętność wobec innych.
- **Pobudzenie** przejawia się w zachowaniach takich jak: trudność w zasypianiu, przerywany sen, irytacja, wybuchy gniewu, trudności w koncentracji, nadmierna czujność, wzmożona, ogólna reaktywność - nie występujące przed traumą.

4. Podstawowe reguły stosowane w sytuacjach kryzysowych.

- **Ochrona** polega na odizolowaniu sprawcy od ofiary, uporządkowaniu sytuacji, dostarczeniu informacji, co do dalszych kroków. Działanie w pierwszej fazie wymaga wyraźnie dyrektywnego stylu, stanowczości, uważności na reakcje stron, wsparcia ofiary.
- **Pokierowanie** jest fazą, w której osoby funkcjonujące w układzie „przemocowym” motywowane są różnymi środkami do podjęcia konkretnych działań. W fazie tej jeszcze bardzo żywe są emocje, stąd chęć do działania może być nieadekwatna do sytuacji. Ważne są umiejętności z zakresu skutecznego wpływu m.in. znajomość metod perswazji.
- **Łączenie** sprowadza się do budowania nowych relacji w rodzinie, podtrzymywanie rozwijania jej „zdrowych” elementów, wykorzystywania struktur społecznych i instytucjonalnych w procesie zmiany.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań, zawartych między innymi w niniejszym Programie.

Niebagatelny wpływ na stosowanie przemocy w rodzinie ma również dziedziczenie wzorca przemocy z rodziny pochodzenia. Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że najlepszym i najbardziej skutecznym sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc. Wpływ na stosowanie przemocy w rodzinie może mieć także uzależnienie/nadużywanie alkoholu lub innych substancji odurzających.

Wielu sprawców przemocy w rodzinie w chwili popełnienia czynu jest pod wpływem alkoholu/używek. Należy pamiętać, że alkohol/używki osłabiają kontrolę nad zachowaniem i zwiększają prawdopodobieństwo nieadekwatnego reagowania złością, czy też gniewem na trudności oraz niepowodzenia życiowe. Uzależnienie nie zwalnia z odpowiedzialności za swoje czyny, mimo że sprawcy często wykorzystują fakt bycia pod wpływem używek/alkoholu jako czynnik usprawiedliwiający ich zachowanie.

5. Skutki przemocy w rodzinie.

Przemoc może spowodować oprócz szkód fizycznych również trwale i rozległe następstwa w psychice człowieka. Z powodu wielu następstw takich doświadczeń, cierpią nie tylko ci, którzy są ofiarami, ale również bezsilni świadkowie obserwujący akty przemocy tj. najczęściej dzieci. Tego typu doświadczenia uczą agresywnego stylu zachowania, zwiększają pobudzenie w sytuacjach z elementami agresji, zmniejszają opór przed agresywnym zachowaniem, zaburzają poglądy na rozwiązywanie konfliktów i zmniejszają wrażliwość na agresywne zachowania. Olbrzymie koszty przemocy domowej ponoszą zarówno jednostki, jak i społeczeństwo. Są to także koszty ekonomiczne, związane ze świadczeniami medycznymi dla ofiar.

6. Zasady udzielania pomocy.

Pomoc osobom doznającym przemocy rozumiemy jako wspieranie zmian życiowych w kierunku „stawania na własnych nogach” w tempie określanym jako posuwanie się małymi krokami z poszanowaniem dla tendencji przeciwnych opóźniających zmianę.

W pierwszej fazie kontaktu z osobami doznającymi przemocy aktualnie rozgrywającej się, formuła poradnictwa ma zasadniczo poważniejsze zastosowanie niż formuła psychoterapii. By móc rozpocząć terapię najpierw należy zatrzymać przemoc i dodać konstruktywnej mocy ofierze. Jeżeli pomagamy osobie, która dzisiaj doznaje przemocy, to zajmujemy się przede wszystkim teraźniejszością, a nie przeszłością. Osobie pokrzywdzonej najpierw trzeba pomóc bronić się, wycofywać albo bezpośrednio zatrzymać przemoc i dopiero wtedy, gdy ona ustanie można zająć się śladami krzywd z przeszłości. Najważniejsze zasady, którymi powinniśmy kierować się w procesie pomagania pamiętając, że nie ma żadnego usprawiedliwienia dla stosowania przemocy to:

**bezpieczeństwo osoby doznającej przemocy,
autonomia osoby doznającej przemocy,
odpowiedzialność osoby stosującej przemoc.**

Ponieważ przemoc może spowodować poważne obrażenia, a nawet śmierć istotne jest oszacowanie potencjalnego zagrożenia wystąpieniem groźnych dla życia zachowań przeciwko sobie lub innym ze strony sprawcy, ofiary lub dzieci. Ocena potencjalnego zagrożenia życia powinna być przeprowadzana za każdym razem, gdy rozpoznamy występowanie przemocy domowej. Odpowiedzi twierdzące dotyczące czynników ryzyka powinny być wystarczającym powodem, by jak najszybciej pomóc osobie doznającej przemocy w opracowaniu planu bezpieczeństwa.

Najczęściej podejmowane oddziaływania zewnętrzne pomocy ofiarom to: interwencja, schronienie, informacja, edukacja, specjalistyczne poradnictwo, wsparcie emocjonalne, psychoterapia, pomoc socjalna dająca sytuacyjne oparcie dla dalszych działań.

IV. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY NA TERENIE GMINY SIEDLCE

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem o szerokiej skali i stanowi znaczny problem społeczny. Ma to swoje potwierdzenie w badaniach społecznych oraz w statystykach służb i instytucji powołanych do rozwiązywania problemów związanych z przemocą w rodzinie.

Należy zaznaczyć, że wszystkie przedstawione wyniki i dane mają charakter szacunkowy. Przemoc w rodzinie jest, bowiem zjawiskiem trudnym do zbadania, z uwagi na swoją specyfikę. Zdarza się również, że osoby dotknięte przemocą nie zgłaszają przemocy lub po zgłoszeniu wycofują zeznania. Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielania im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku

prawnym. Przemoc w rodzinie jest jednym z podstawowych zagrożeń zarówno dla rodzin rozumianych jako instytucja, podlegająca ochronie i opiece państwa, jak i dla ich poszczególnych członków. Statystycznie większość osób doznających przemocy w rodzinie stanowią kobiety, przy czym pośrednio przemocy doznają dzieci będąc jej świadkami.

Pierwsze badania przeprowadzone w 2007 roku na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dotyczące diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie w Polsce wskazywały, że przemocy w rodzinie doświadczył więcej, niż co trzeci Polak (36%).

Obecnie z danych krajowych wynika, że prawie 2/3 Polaków (ok. 64%) zna w swoim otoczeniu, sąsiedztwie takie rodziny, o których słyszeli lub wiedzą, że dochodzi w nich do różnych form przemocy. Przynajmniej jednej z form przemocy, ze strony członka rodziny, doświadczyło 36% badanych Polaków.

Na dzień 31.12.2020 roku gmina Siedlce liczyła 18 761 mieszkańców. Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Siedlcach wynosiła 1529, w tym 792 kobiet. Z prawem do zasiłku było 244 osób, w tym 127 kobiet.

Rodziny z problemem przemocy korzystają ze wsparcia finansowego ośrodka pomocy społecznej, poradnictwa psychologicznego dostępnego w gminnym punkcie konsultacyjnym. Z konsultacji oraz pomocy i wsparcia psychologicznego w ciągu roku skorzystało 96 mieszkańców w tym 28 dzieci. Były to osoby: uzależnione od alkoholu, DDA, doznające przemocy w rodzinie, stosujące przemoc w rodzinie, osoby będące w kryzysie emocjonalnym. Zauważalna jest znaczna tendencja wzrostowa w stosunku do lat ubiegłych i zapotrzebowanie na udzielanie konsultacji psychologicznych w danym zakresie.

W 2021 roku na potrzeby opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych została przeprowadzona diagnoza problemów społecznych badająca opinie mieszkańców gminy Siedlce na temat lokalnych uwarunkowań i występujących problemów społecznych w gminie. W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań w ramach realizacji programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Siedlce na lata 2021 - 2025 w wyżej cytowanej diagnozie zidentyfikowano również problem przemocy w rodzinie na terenie gminy Siedlce.

Respondenci zostali wybrani w sposób losowy. Badaniami objęto między innymi: dorosłych mieszkańców – 150 osób, uczniów – 288 osób oraz sprzedawców – 20 osób. W rezultacie w badaniach wzięło udział 458 mieszkańców.

Jak wynika z analizy ankiety, przemoc w rodzinie jest postrzegana jako jeden z ważnych problemów społecznych na terenie gminy Siedlce. Wśród ankietowanych mieszkańców przemocy doświadczyło 26,00% dorosłych osób, zdecydowana większość z nich doświadczyła przemocy psychicznej (87,18%), a 46,15% doświadczyło przemocy fizycznej. Natomiast 18,67% ankietowanych stosowało przemoc wobec innych osób.

Problem przemocy jest zauważany również wśród uczniów – 39,93% badanych uczniów przyznało, iż doświadczyło przemocy, a wśród tych osób 55,65% ze strony kolegów ze szkoły. Dodatkowo 41,67% ankietowanych twierdzi, że w ich szkole występuje zjawisko przemocy, co wskazuje na to, iż problem przemocy rówieśniczej jest obecny wśród szkół na terenie gminy Siedlce. Większość dorosłych mieszkańców biorących udział w badaniu (90,00%) wie, czym jest zjawisko cyberprzemocy, co piąty

doświadczyl tego zjawiska. Również ankietowani uczniowie wiedzą, czym jest cyberprzemoc (70,49%), doświadczyło jej 28,82% z nich, a stosowało 6,94%. Warto zwrócić uwagę na problem spędzania zbyt dużej ilości czasu na korzystaniu z nowych mediów. Co czwarty badany uczeń spędza ponad 6 godzin dziennie na: korzystaniu z komputera, Internetu, a 8,33% badanych spędza ponad 6 godzin na graniu w gry komputerowe.

Z danych statystycznych Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że w 2020 roku w gminie Siedlce podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie było 37 osób, głównie mężczyźni, w zdecydowanej większości mający problem z nadużywaniem alkoholu.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Siedlcach wynika, że w 2020 roku przeprowadzono 39 postępowań wobec osób zgłoszonych z terenu gminy z problemem alkoholowym, z tego do sądu skierowano 10 wniosków o wszczęcie postępowania w celu nałożenia obowiązku leczenia odwykowego.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole. W środowisku wiejskim jest nadal niska wiedza na temat przemocy, co powoduje swoiste przyzwolenie społeczne dla nagannych działań osób stosujących przemoc i niejednokrotnie obarczanie winą osoby doznającej przemocy.

DANE LICZBOWE DOTYCZĄCE REALIZACJI PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY” W LATACH 2018 – 2020

LICZBA	ROK		
	2018	2019	2020
procedur „Niebieska Karta” kontynuowanych z poprzednich okresów	12	20	11
przekazanych do przewodniczącego zespołu formularzy „Niebieska Karta - A”	46	26	37
rodzin, wobec których więcej niż jeden podmiot wszczął procedurę „Niebieskie Karty”	0	0	0
osób wskazanych w formularzu „Niebieska Karta - A” jako sprawcy przemocy	46	26	37
osób wskazanych w formularzu „Niebieska Karta - A” jako doznający przemocy	46	26	37
wypełnionych formularzy „Niebieska Karta - C”	37	20	29
wypełnionych formularzy „Niebieska Karta - D”	33	18	20
powołanych Grup Roboczych	46	26	37
posiedzeń Grup Roboczych	154	143	163
posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	33	23	38
zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ogółem: w tym:	38	34	26

- z powodu ustania przemocy oraz zrealizowania planu pomocy rodzinie	18	11	13
- braku przesłanek do wszczęcia procedury	20	23	13

W latach 2018-2020 spośród wszystkich 109 formularzy „Niebieska Karta - A” przekazanych do przewodniczącego Zespołu - 1 karta została sporządzona przez przedstawiciela oświaty, 7 formularzy przez przedstawicieli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siedlcach, 101 kart przez funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Siedlcach.

V. CELE I DZIAŁANIA PROGRAMU

Cel główny programu :

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE SIEDLCE.

Lp.	Cele szczegółowe	Działania	Wskaźniki	Realizator
1	Identyfikacja zjawiska przemocy w rodzinie.	Systematyczne monitorowanie zjawiska przemocy	- liczba założonych formularzy „Niebieska – Karta”	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komenda Miejska Policji, Zespoły oświatowe, Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Zespół Interdyscyplinarny, Grupy Robocze
			- liczba przekazanych formularzy „Niebieska Karta - A” do przewodniczącego zespołu	
			- liczba osób wskazanych w formularzu „Niebieska Karta - A” jako stosujący przemoc	
			- liczba osób wskazanych w formularzu „Niebieska Karta - A” jako doznający przemocy	
			- liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta - C”	
			- liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta - D”	
			- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	
			- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z powodu ustania przemocy oraz zrealizowania planu pomocy rodzinie	
2	Zwiększenie dostępności		- konsultacje psychologiczne prowadzone na terenie GOPS-u: dorośli i dzieci	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,

	pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego	- konsultacje prowadzone na terenie szkół	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komenda Miejska Policji, Zespoły oświatowe, Organizacje pozarządowe, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
		Inicjowanie powstawania grup wsparcia dla rodzin dotkniętych przemocą	- tworzenie grup wsparcia	
		Współpraca z organizacjami pozarządowymi	- uczestnictwo osób doznających przemocy w grupach wsparcia - udzielanie wsparcia osobom dotkniętym przemocą	
3	Podnoszenie poziomu świadomości i uwrażliwienie mieszkańców na występowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Edukowanie społeczeństwa	- opracowanie i publikacja ulotek, broszur, plakatów dot. występowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz informujących o możliwościach uzyskania wsparcia dla osób doznających przemocy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komenda Miejska Policji, Zespoły oświatowe, Organizacje pozarządowe, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
			- umieszczenie informacji o wsparciu dla osób doznających przemocy oraz osób stosujących przemoc na stronie internetowej	
			- liczba osób biorących udział w szkoleniach i konferencjach z zakresu przeciwdziałania przemocy	
		Wspieranie kampanii społecznych i akcji edukacyjnych	- pozyskanie i rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych wśród lokalnej społeczności	
			- współpraca ze szkołami z terenu gminy Siedlce w celu prowadzenia zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy, edukacji radzenia sobie w sytuacjach stresowych	

Konieczne jest zatem podjęcie działań mających na celu zapobieganie występowania przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej, zwiększenie skuteczności ochrony osób doznających przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy, zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc oraz poprawa skuteczności działań osób i instytucji zobowiązanych do przeciwdziałania przemocy.

VI. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu są :

- osoby doświadczające przemocy w rodzinie,
- osoby stosujące przemoc w rodzinie,
- świadkowie przemocy w rodzinie,
- osoby zagrożone przemocą w rodzinie,
- służby zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siedlcach - Punkt Konsultacyjny,
- Komenda Miejska Policji,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze,
- Placówki Oświatowo-Wychowawcze,
- Organizacje pozarządowe.

VIII. FINANSOWANIE REALIZACJI PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu gminy Siedlce oraz środków zewnętrznych.

IX. MONITORING REALIZACJI PROGRAMU

Monitoring realizacji programu będzie prowadzony corocznie w celu przedstawienia Radzie Gminy Siedlce w sprawozdaniu z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siedlcach. Zakłada się również możliwość korekty programu w przypadku niewystarczającej skuteczności zrealizowania założonych działań.

X. WNIOSKI

Wieloletnie doświadczenie samorządu gminnego – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siedlcach w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a także wyniki badań oraz analiza statystyk i sprawozdań wskazują, że problem przemocy w rodzinie jest w dalszym ciągu niezwykle istotny, a ogólna skala zjawiska jest duża. Istnieje zatem wiele ważnych kwestii, które charakteryzują zjawisko przemocy w rodzinie, a ich znajomość powinna znaleźć swoje odzwierciedlenie w skutecznych działaniach na rzecz zapobiegania i przeciwdziałania temu zjawisku.

Ważnym jest rozpowszechnianie wiedzy na temat możliwości uzyskania pomocy w przypadku występowania przemocy w rodzinie. Należy również obalać stereotypy i mity dotyczące przemocy i agresji, poprzez programy edukacyjne, jak również współorganizację kampanii społecznych czy upowszechnianie wiedzy na temat przeciwdziałania przemocy przez Internet. Warto więc zamieszczać treści edukacyjno-informacyjne, dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie oraz odnośniki do innych stron internetowych zajmujących się problematyką przemocy.

Należy kontynuować szkolenia dla różnych grup zawodowych m.in.: pedagogów, nauczycieli, policjantów, pracowników organizacji pozarządowych, pracowników samorządu. Szkolenia powinny nie tylko zwiększać wiedzę na temat przemocy w rodzinie, ale także uczyć praktycznych umiejętności.